

Bijlage 4. Bijlage Onderbouwing en Evaluatie van het voorstel (CW3.1)

Bij Aanbieding uitvoeringsprogramma circulaire economie 2020-2023 [kenmerk bijbehorende kamerbrief]

Op basis van Artikel 3.1 in de comptabiliteitswet wordt bij voorstellen een toelichting verwacht op nagestreefde doelstellingen, doeltreffendheid, doelmatigheid, ingezette beleidsinstrumenten en financiële gevolgen voor het Rijk en, waar mogelijk, maatschappelijke sectoren. Voorstellen die tot een substantiële beleidswijziging leiden dienen ook een evaluatieparagraaf te bevatten conform de motie Van Weyenberg en Dijkgraaf. Met deze bijlage wordt invulling gegeven aan de vereiste toelichtingen, die mogelijk verder worden aangevuld bij opvolgende Kamerbrieven. Deze bijlage is onderdeel van een pilot die in het kader van de Operatie Inzicht in Kwaliteit wordt uitgevoerd om de vindbaarheid van de vereiste toelichtingen te vergroten.

Onderdeel	Toelichting
Nagestreefde doelen	Het realiseren van een circulaire economie is een grote opgave. Het is een transitie die vraagt om systeemveranderingen waarbij de lineaire economie wordt afgebouwd en de circulaire economie door verdere opschaling en versnelling wordt opgebouwd. Doel hiervan is het verminderen van milieudruk en het borgen van de leveringszekerheid van grondstoffen. Daarnaast biedt innovatie en de ontwikkeling van nieuwe businessmodellen kansen voor het Nederlandse bedrijfsleven om zowel nationaal als internationaal koploper te zijn bij de uitrol van innovatieve circulaire sleutel technologieën. In het Regeerakkoord Rutte III is opgenomen dat de afspraken uit het rijksbrede programma circulaire economie (RPCE) en de transitieagenda's uit het Grondstoffenakkoord worden uitgevoerd. Het kabinet zet in op 50% minder gebruik van primaire grondstoffen in 2030 en een volledig circulaire economie in 2050. Ook de EU zet (binnen de Green Deal) hoog in op een circulaire economie. In maart 2020 is het actieplan CE gepresenteerd. Dit zal extra inzet vergen van Nederland.
Ingezette beleidsinstrument(en)	Het ministerie van IenW is binnen het rijksbrede programma verantwoordelijk voor de transitieagenda <i>Kunststoffen</i> en <i>Consumptiegoederen</i> en draagt bij aan onderdelen van de overige transitieagenda's <i>Bouw</i>, <i>Biomassa en Voedsel</i> en de <i>Maakindustrie</i>. Daarbij draagt IenW de primaire verantwoordelijkheid voor de algehele coördinatie en dwarsdoorsnijdende thema's van bovengenoemde rijksbrede programma waaronder deze transitieagenda's vallen. Zo is IenW onder andere verantwoordelijk voor monitoring van het programma, voor het Versnellingshuis en het bevorderen van circulair inkopen. Bovendien is IenW, vanuit de algehele coördinatie, initiatiefnemer voor de samenwerking met andere schaalniveaus in Nederland. Om de doelstellingen voor 2030 en 2050 te realiseren, wordt met de vrijgemaakte middelen specifiek ingezet op een aantal instrumenten: 1. Stimuleren van de opbouw van de circulaire economie: stimuleren van innovaties en kennisontwikkeling en opschaling van marktrijpe technieken. Het stimuleren van innovaties wordt concreet vormgegeven door een <i>subsidieregeling voor ketenprojecten</i>, door het <i>stimuleren van circulaire inkoop</i> en door te <i>investeren in het verduurzamen</i> van de meest vervuilende sectoren wereldwijd – <i>plastic en textiel</i>. De kennisontwikkeling wordt verder vormgegeven door de in november 2019 vastgestelde <i>Kennis en Innovatie Agenda</i> (KIA-CE) in het kader van het missiegedreven topsectorenbeleid. De agenda vormt, samen met andere kennis- en innovatieagenda's, de basis

	voor het Kennis- en Innovatieconvenant 2020–2023. De KIA-CE omvat drie Meerjarige Missiegedreven Innovatie programma's (MMIP's) te weten 'Ontwerp voor circulariteit', 'Circulaire grondstofketens en (productie)processen' en 'Vertrouwen, gedrag en acceptatie'. Ook draagt het programma Circular Skills bij aan kennisontwikkeling door mensen die werkzaam of in opleiding zijn te scholen op het vlak van de circulaire economie. Om de transitie te versnellen én op te schalen, moet ondersteuning worden geboden aan bewezen technieken en maatregelen die (bijna) marktrijp zijn, maar door een onrendabele top nog niet opgeschaald kunnen worden. Daarom zal met <i>InvestNL een Investeringsplatform</i> in het leven worden geroepen. Naar verwachting biedt de circulaire economie kansen voor nieuwe werkgelegenheid ter vervanging van banen in sectoren die in de komende jaren zullen krimpen en kan het daarmee ook bijdragen aan het herstel als gevolg van de ontwikkelingen door COVID-19. 2. Afbouw van het lineaire systeem en ombouw naar een circulair systeem: lineaire businessmodellen en schadelijke of suboptimale productieprocessen uitschakelen en betreffende sectoren tijd en middelen bieden om hun businessmodellen om te bouwen naar modellen die in een circulaire economie passen. Voorbeelden zijn: het (stapsgewijs) 'weg bewegen' van het storten en verbranden van afval en toewerken naar het (hoogwaardig) recyclen en hergebruiken, en het sluiten van productketens, zoals bij plastic en textiel. Hiervoor wordt de komende jaren <i>onderzoek</i> gedaan naar de manieren waarop bestaande lineaire systemen zo optimaal mogelijk omgebouwd en afgebouwd kunnen worden. 3. Ondersteunende activiteiten: Als laatste zijn middelen onontbeerlijk om het programma continu procesmatig te kunnen ondersteunen met middelen voor <i>monitoring, voor het Versnellingshuis, voor programma-ondersteunende activiteiten en voor publieks- en gedragscampagnes</i>. Instrumentkeuze Bovenstaande doelstellingen worden gerealiseerd door het inzetten van de op de begroting beschikbare budgettaire instrumenten. De onderzoeken zullen verstrekt worden via opdrachten (€ 14 mln. in 2021). Daarnaast zal er een subsidieregeling ketenprojecten opgezet worden (€ 1 mln. in 2021). Wanneer zich in de toekomst een wijziging in instrumentkeuze voordoet zal de Tweede Kamer hierover geïnformeerd worden middels voorgestelde begrotingswijzigingen.
Financiële gevolgen voor het Rijk	Binnen de begroting van IenW is voor de jaren 2021 tm 2024, €40 miljoen vrijgemaakt. Concreet zal er in 2021 en 2022 €15 miljoen beschikbaar zijn en in 2023 en 2024 €5 miljoen.
Financiële gevolgen voor maatschappelijke sectoren – als van toepassing	Met de middelen van het Rijk worden verschillende ondersteunende activiteiten en investeringsregelingen uitgevoerd die tegelijkertijd ook een bijdrage (eigen financiering) vragen van partijen in de sector. De middelen die ingezet worden voor de subsidieregeling ketenprojecten en de deelname in het investeringsplatform dragen bij aan een breder ondersteunend financieringsklimaat voor circulaire initiatieven en ontwikkelingen. Daarnaast draagt de transitie naar een circulaire economie eveneens bij aan innovaties en daarmee aan de

	concurrentiepositie van het Nederlands bedrijfsleven en investeringsklimaat.
Nagestreefde doeltreffendheid	Met deze middelen wordt verwacht dat in de transitie naar een circulaire economie enerzijds de opbouw wordt bevorderd door kennis en innovatie te stimuleren en marktrijpe technieken op te schalen. Anderzijds zal onderzoek worden gedaan naar de afbouw en ombouw van het lineaire systeem naar een circulair systeem. Het programma Circulaire Economie is op zo een wijze ingericht dat monitoring en aanpassing van de beleidsinstrument onderdeel zijn van een lerende cyclus. Via de monitorrapportages van het PBL en de actualisatie van het Uitvoeringsprogramma CE (UPCE) 2019-2023 wordt de Kamer jaarlijks geïnformeerd over de voortgang van het programma. Deze actualisaties en monitoring worden gebruikt om de doelstellingen te monitoren en bij te sturen in de instrumenten om de concrete beleidsdoelen te behalen.
Nagestreefde doelmatigheid	De beschikbaar gestelde middelen van IenW worden ingezet voor bovengenoemde sporen waarin door monitoring en actualisatie goed gekeken wordt waar de middelen van het Rijk het beste kunnen leiden tot de gewenste opbouw van de circulaire economie en gelijktijdige afbouw van de lineaire economie. Doordat aan veel activiteiten ook andere partijen bijdragen is sprake van een goede verdeling en dient de bijdrage van IenW alleen ter ondersteuning en als aanjager van de transitie.
Evaluatieparagraaf (of en hoe)	In de strategische evaluatie agenda van het ministerie van IenW wordt invulling gegeven aan een toelichting op welke wijze het beleid omtrent circulaire economie wordt geëvalueerd en gemonitord. Zo wordt via de monitorrapportages van het PBL en de actualisatie van het Uitvoeringsprogramma CE (UPCE) 2019-2023 gevoerd beleid geëvalueerd en waar nodig aangepast.